

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive research) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกไม่แน่นอนในความเจ็บป่วยของบุตร และวิธีการเผชิญความเครียดของมารดาที่มีบุตรคลอดก่อนกำหนดเข้ารับการรักษาในหอผู้ป่วยทารกแรกเกิดวิกฤต

ลักษณะประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ มารดาที่มีบุตรคลอดก่อนกำหนดเข้ารับการรักษาในหอผู้ป่วยทารกแรกเกิดวิกฤต โรงพยาบาลจังหวัดชลบุรี ตั้งแต่เดือนกันยายน 2543 ถึงเดือนสิงหาคม 2544

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง เป็นการเลือกเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) คือมารดาที่มีบุตรคลอดก่อนกำหนดที่คลอดเมื่ออายุครรภ์น้อยกว่า 38 สัปดาห์หรือ 37 สัปดาห์เต็ม (259 วัน) โดยไม่คำนึงถึงน้ำหนักตัว และมีอายุตั้งแต่ 2 วัน-7 วัน จำนวน 84 ราย

คำนวณจากสถิติทารกคลอดก่อนกำหนดของห้องคลอดโรงพยาบาลชลบุรี ปี 2541 มีจำนวนร้อยละ 5.74 ของทารกเกิดมีชีพ โดยใช้สูตร

$$N = \frac{Z \alpha/2 P (1-P)}{d^2} \quad (\text{พิมพ์พรรณ ศิลปสุวรรณและคณะ, 2538})$$

$$\text{ให้ } \alpha = 0.05 \quad \text{ดังนั้น } Z \alpha/2 = 1.96$$

$$Z = Z_{0.025} = 1.96$$

$$P = \text{จำนวนทารกน้ำหนักน้อยในปีที่ผ่านมา } 5.74\% = 0.057$$

$$Z = \text{ค่ามาตรฐานที่ได้คงปกติที่สอดคล้องกับระดับนัยสำคัญโดยให้ } \alpha = 0.05$$

$$\text{ดังนั้น } Z \alpha/2 = 1.96$$

$$d = \text{ค่าความคลาดเคลื่อนสมมุติของ } P \text{ มีค่าผิดไปจากจริงเท่ากับ } 5\% = 0.05$$

$$N = \frac{1.96^2 \times 0.057 \times 0.943}{(0.05)^2} = 82.59$$

จำนวนกลุ่มตัวอย่างคำนวณได้ 82.59 ผู้วิจัยจึงเก็บจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 84 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ชุด

1. แบบบันทึกข้อมูลส่วนตัวของมารดา ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ลำดับที่ของบุตรที่เจ็บป่วย

2. แบบสอบถามความรู้สึกไม่แน่นอนในความเจ็บป่วยของบุตร (Parent 's perception uncertainty in illness scale) ซึ่งมิเชล (Mishel, 1983) ดัดแปลงมาจากแบบวัดความรู้สึกไม่แน่นอนในความเจ็บป่วยของผู้ป่วย (The Mishel uncertainty in illness scale 1981) วิมลวัลย์ วโรฬาร (2535) ได้นำมาแปลและผ่านผู้ทรงคุณวุฒิ 4 ท่านตรวจสอบด้านเนื้อหาและความถูกต้องของภาษา รวมทั้งตรวจสอบความเที่ยงโดยนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาครอบบาคเท่ากับ .92 ผู้วิจัยขออนุญาตนำแบบสอบถามของวิมลวัลย์ วโรฬาร มาใช้เป็นแบบวัดการรับรู้ความรู้สึกไม่แน่นอน แบ่งเป็น 4 ด้าน คำถามมีทั้งหมด 31 ข้อ คือ

2.1 ความคลุมเครือเกี่ยวกับภาวะความเจ็บป่วย มี 13 ข้อ คือ ข้อ 3, 4, 8, 13, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 24 และ 25 ช่วงคะแนน 13-65 คะแนน

2.2 การขาดความชัดเจนเกี่ยวกับอาการของบุตรและระบบการให้บริการ มี 9 ข้อ คือ ข้อ 2, 5, 6, 7, 9, 10, 14, 29 และ 31 ช่วงคะแนน 9-45 คะแนน

2.3 การขาดข้อมูลเกี่ยวกับการวินิจฉัยโรคและความรุนแรงของความเจ็บป่วย มี 5 ข้อ คือ ข้อ 1, 12, 26, 28 และ 30 ช่วงคะแนน 5-25 คะแนน

2.4 การไม่สามารถทำนายการดำเนิน/อาการ และผลของการเจ็บป่วยในแต่ละวันหรือในอนาคต มี 4 ข้อ คือ ข้อ 11, 19, 23 และ 27 ช่วงคะแนน 4-20 คะแนน

ลักษณะคำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่าลิกิต (Likert scale) 5 อันดับ จากจริงที่สุดให้ 5 คะแนน ไม่จริงที่สุดให้ 1 คะแนน ข้อความในแบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความด้านบวก 20 ข้อ และข้อความด้านลบ 11 ข้อ คะแนนทั้งหมด 31-155 คะแนน

3. แบบสอบถามวิธีการเผชิญความเครียด ใช้เครื่องมือของจาโลวีก (The Jalowiec coping scale: JCS 1988) ซึ่งจาโลวีกได้แนวความคิดจากทฤษฎีความเครียดของลาซารัสและโฟล์คแมน (Lazarus & Folkman, 1984) ซึ่ง นิตยา สุทธยากร (2531) ได้แปลและผ่านผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบด้านเนื้อหาและความถูกต้องของภาษารวมทั้งตรวจสอบความเที่ยง โดยนำไป

ทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาคเท่ากับ .88 ผู้วิจัย
ขออนุญาตนำแบบสอบถามมาใช้ มีทั้งหมด 36 ข้อ โดยวัดวิธีเผชิญความเครียด 3 ด้าน คือ

3.1 การเผชิญความเครียดด้านเผชิญปัญหา มี 13 ข้อ คือ ข้อ 2, 5, 11, 12, 15,
16, 17, 22, 27, 28, 29, 31 และ 32 ช่วงคะแนน 13-65 คะแนน

3.2 การเผชิญความเครียดด้านลดอารมณ์ตึงเครียด มี 9 ข้อ คือ ข้อ 1, 6, 7, 9,
13, 19, 21, 23 และ 24 ช่วงคะแนน 9-45 คะแนน

3.3 การเผชิญความเครียดด้านการแก้ปัญหาทางอ้อม มี 14 ข้อ คือข้อ 3, 4, 8,
10, 14, 18, 20, 25, 26, 30, 33, 34, 35 และ 36 ช่วงคะแนน 14-70 คะแนน

ลักษณะคำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่าลิเกิต (Likert scale) 5 อันดับ คือ ใช้วิธีนั้น
เกือบทุกครั้ง ให้ 5 คะแนน ไม่เคยใช้วิธีนั้น ให้ 1 คะแนน คะแนนรวมทั้งหมดอยู่ในช่วง 36-180
คะแนน การคิดค่าเฉลี่ยของคะแนนเผชิญความเครียดที่ได้จากแบบประเมิน ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตนะ
,2534)

คะแนนเฉลี่ย 1-1.44 ไม่เคยใช้พฤติกรรมการเผชิญความเครียดนี้เลย

คะแนนเฉลี่ย 1.5-2.49 ใช้พฤติกรรมการเผชิญความเครียดวิธีนี้นานๆครั้ง

คะแนนเฉลี่ย 2.5-3.49 ใช้พฤติกรรมการเผชิญความเครียดเป็นบางครั้ง

คะแนนเฉลี่ย 3.5-4.44 ใช้พฤติกรรมการเผชิญความเครียดบ่อยครั้ง

คะแนนเฉลี่ย 4.5-5.00 ใช้พฤติกรรมการเผชิญความเครียดเกือบทุกครั้ง

3.4 ข้อคำถามปลายเปิด 1 ข้อ เกี่ยวกับวิธีการเผชิญความเครียดอื่นๆที่มารดา
ใช้โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถาม เขียนวิธีการแก้ไขความยุ่งยากหรือความรู้สึกเป็นทุกข์ที่เกิดขึ้นจาก
การมีบุตรคลอดก่อนกำหนดลงในช่องว่าง และประเมินว่าใช้วิธีการแก้ใขนั้นบ่อยครั้งมากน้อย
เพียงใด ตอบได้โดยไม่จำกัดจำนวนข้อ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การหาความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) และหาความเที่ยง
(Reliability)

1. แบบสอบถามความรู้สึกไม่แน่นอนในความเจ็บป่วยของบุตร ในครั้งแรกผู้วิจัยได้นำ
แบบสอบถามความรู้สึกไม่แน่นอนในความเจ็บป่วยของบุตร สร้างโดยมิเชล (Mishel 1983) มา
แปลและดัดแปลงโดยผ่านผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพยาบาลสาขากุมารเวชศาสตร์จำนวน 4 ท่าน
(รายละเอียดดังภาคผนวก ง) ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและภาษา แล้วนำไปปรับปรุง

แก้ไขและทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 ราย ผู้ทรงคุณวุฒิ 1 ท่านได้แนะนำให้นำแบบสอบถามความรู้สึกไม่แน่นอนในความเจ็บป่วยของบุตรที่มีผู้แปลเป็นภาษาไทย คือ วิมลวัลย์ วโรฬาร (2535) และนำไปใช้แล้ว มาใช้ต่อได้โดยไม่ต้องแปลใหม่อีกครั้ง ผู้วิจัยได้ขออนุญาตนำแบบสอบถามของวิมลวัลย์ วโรฬาร มาใช้ โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีคุณสมบัติเหมือนตัวอย่าง จำนวน 20 คน คำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น = .82

2. แบบสอบถามวิธีการเผชิญความเครียด ใช้เครื่องมือของจาโลวียส (The Jalowiec coping scale:JCS 1988) ซึ่งนิตยา สุทรยากร (2531) ได้แปล ผู้วิจัยขออนุญาตนำแบบสอบถามที่แปลแล้วมาปรับ โดยผ่านผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพยาบาลสาขากุมารเวชศาสตร์จำนวน 4 ท่าน (รายละเอียดดังภาคผนวก ง) ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและภาษา แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขและทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 ราย คำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น = .82

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ทำหนังสือจากคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลชลบุรี เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง ณ หอผู้ป่วยทารกแรกเกิดวิกฤต
2. ตรวจสอบจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่หอผู้ป่วยทารกแรกเกิดวิกฤต คือมารดาที่เข้าเยี่ยมทารกคลอดก่อนกำหนดอายุ 2-7 วัน
3. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยได้พิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง โดยอธิบายวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยครั้งนี้ และขออนุญาตกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม รวมทั้งบอกเอกลักษณ์ของกลุ่มตัวอย่างในการเข้าร่วมโครงการโดยทำหนังสือเป็นลายลักษณ์อักษร ถ้ากลุ่มตัวอย่างยินดีเข้าร่วมโครงการวิจัยจะแจกแบบสอบถามทั้ง 3 ชุด
4. ให้มารดาซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามทั้ง 3 ชุด ใช้เวลานาน 20-30 นาที หลังจากนั้นตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลทั้งหมด และลงบันทึกข้อมูลในส่วนของผู้เจ้าหน้าที่ จนกระทั่งครบจำนวนตามต้องการ

การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาวิเคราะห์โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS/FW